

BILDERBERG-ENQUÊTE

‘WE WETEN JE TE VINDEN’

Meer dan de helft van de ondernemers merkt binnen het eigen bedrijf iets van spanningen in de samenleving. Bijna 1 op de 5 heeft zelf weleens te maken met agressie of bedreigingen. Dat blijkt uit de jaarlijkse Bilderberg-enquête.

‘Ik ben een keer opgewacht bij mijn bedrijf door een sollicitant die ik had afgewezen’, vertelt Kathleen Metz, directeur van Prince Kunststofbouw in Tholen (21 medewerkers). ‘Nu ben ik niet zo bang uitgevallen, en heb ik een mooi team dat goed op elkaar let, dus verder is er niets gebeurd. Ze reageren ook wel via whatsapp: wie ik wel niet denk dat ik ben om ze af te wijzen, en dat ze me weten te vinden. Ja, daar kijk je toch wel even van op.’

Metz was een van de 232 ondernemers die deelnamen aan de Bilderberg-enquête over polarisatie in de samenleving en op de werkvloer. Zij is niet de enige die ziet dat groepen en individuen steeds meer tegenover elkaar komen te staan in Nederland. ‘Er wordt niet meer mét elkaar gesproken, maar tégen elkaar’ reageert een andere ondernemer. ‘Dat levert geen stabiele samenleving op.’

Met 92 procent kun je zeggen dat zo’n beetje elke ondernemer zich zorgen maakt over de

‘DE OMGANG MET AN- DEREN VERGT MEER MENSEN- KENNIS’

groeiende polarisatie. ‘Het cement raakt zo uit de samenleving. Het midden en de verbinding ontbreekt te vaak’, vat iemand het samen. Voor ondernemers ligt er een taak, zegt een ander. ‘We zijn als mens mondiger dan ooit. Dat is een groot goed, maar vraagt wel aan ons als leiders dat we meer verbinding moeten prediken met als boodschap dat de opgetelde verschillen een sterkere toekomst brengen.’

SPANNING

Thema’s die voor spanning zorgen zijn volgens de respondenten onder meer stikstof, corona, inkomensongelijkheid en migratie. Politieke voorkeur en de pietendiscussie worden minder genoemd. Over de inkomensongelijkheid zegt een ondernemer: ‘De kloof tussen arm en rijk wordt steeds groter. Met alle flexarbeid hebben we een heel grote kansarme onderlaag in de samenleving gecreëerd.’

EXTRA HARD GERAAKT

Jongeren worden een paar keer aangehaald als groep die extra wordt geraakt door opeenvolgende crises. Een ondernemer signaleert vooral bij hen stress en onzekerheid hierdoor. Een ander merkt een 'bepaalde onrust en soms onverschilligheid bij jongeren, vermoedelijk veroorzaakt door corona, de situatie op de arbeidsmarkt en hun toekomstperspectief'. De financiële situatie van werknemers – én werkgevers – komt ook tot uiting aan de caotafel, signaleert een ander: aan de ene kant zit de werkgever die kampt met de recessie, aan de andere kant de werknemer die compensatie wil zien voor de inflatie.

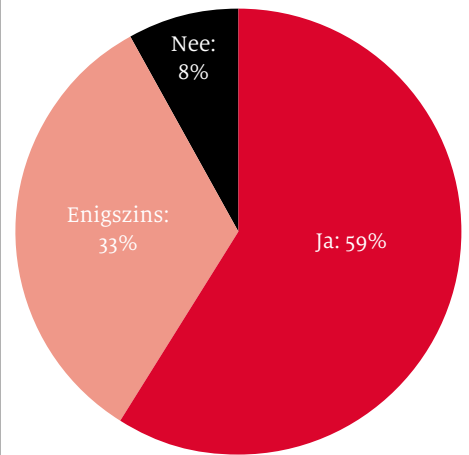
AGRESSIE VAN BELANGENGROEPEN Van de 62 procent die iets merkt van al die spanningen op de werkvloer of in de bedrijfsvoering, noemen de meesten 'agressie van belangengroepen' als voorbeeld. Ook minder samenwerken, minder onderling vertrouwen tussen medewerkers, en minder vertrouwen in leidinggevendens scoren hoog. De rol van sociale media wordt genoemd: die voeden het ingraven van groepen in het eigen gelijk.

Iets meer dan de helft heeft ook echt last van die spanningen. Dat uit zich dan in de weinig constructieve opstelling van stakeholders, in verstoorde arbeidsverhoudingen en negatieve publiciteit over het bedrijf.

OPLOSSINGEN BEDENKEN

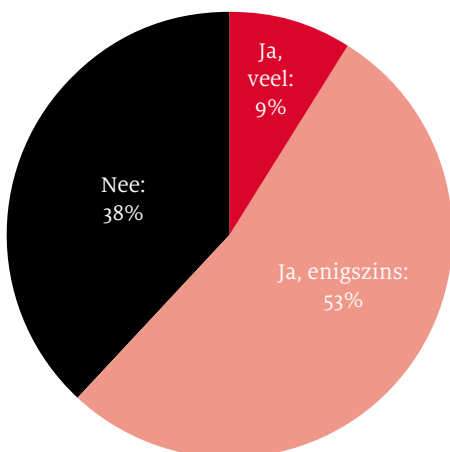
Liefst 99 procent van de ondernemers voelt zich verantwoordelijk om spanningen op de werkvloer te voorkomen en op te lossen. 'Afwachten bij de zijlijn is niet de stijl van ondernemers. Dus moeten we proactief zijn en negatieve gevolgen voorkomen.' Hoe? Door persoonlijk in gesprek te gaan (bijvoorbeeld met complotdenkers), gezamenlijke gesprekken te organiseren of deskundigen (zoals een mediator) in te schakelen. Training in communicatie en conflictbeheersing kan ook. Eén ondernemer spreekt zelfs van het 'opvoeden van de mensen die bij ons werken'. Sommige ondernemers besteden er juist geen aandacht aan om geen olie op het vuur te gooien. 'Hier praten we niet meer over politiek', zegt een van hen. 'Wel jammer, want daar houd ik normaal wel van.'

ZORGEN

Ik maak me zorgen over de toegenomen spanningen in de samenleving.

SPANNINGEN IN BEDRIJF

Ik merk in mijn bedrijf of bij de bedrijfsvoering iets van de toegenomen spanningen.

CONCRETE GEVOLGEN VAN SPANNINGEN IN MIJN BEDRIJF

Dit merk ik concreet van spanningen in mijn bedrijf.

SPANNINGEN OVER DEZE THEMA'S

- 1 Stikstof
- 2 Vaccinaties/coronabeleid
- 3 Inkomens/vermogensongelijkheid
- 4 Migratie
- 5 Gender
- 6 Complotdenken
- 7 Etniciteit
- 8 Inclusie
- 9 Politieke voorkeur
- 10 Pietendiscussie

SPANNING NIET ALLEEN SLECHT

Er klinkt ook een tegengeluid: spanning is niet alleen maar negatief. 'Tot een bepaalde hoogte is spanning gezond op de werkvloer. Die kan de creativiteit en daarmee de innovatie bevorderen. Mensen die het overal met elkaar over eens zijn, is de dood in de pot. Enige emotie hoort erbij.' En iemand zegt dat 'het wel lijkt of de ondernemer álles moet oplossen en op zijn bordje krijgt. Terwijl die al met allerlei crises moet omgaan.'

VOORZICHTIGER

Ondernemers worden voorzichtiger met het uiten van hun mening, zegt 66 procent. Ze laten zich minder horen op sociale media, mijden bepaalde onderwerpen en waken ervoor om groepen tegen zich in het harnas te jagen. Hierbij vallen de termen 'politiek correct', 'woke', 'cancelen' en 'framen'. 'De omgang met anderen wordt maatwerk en vergt dus meer mensenkennis. Daardoor krijg je een sociaal mindere omgang', zegt een respondent.

Een ander merkt op dat 'mensen op hun tenen lopen om te voorkomen dat ze ergens van

worden beschuldigd. Zo willen mannelijke medewerkers niet meer alleen met een vrouwelijke collega of lhbt-persoon in een ruimte of op dienstreis.'

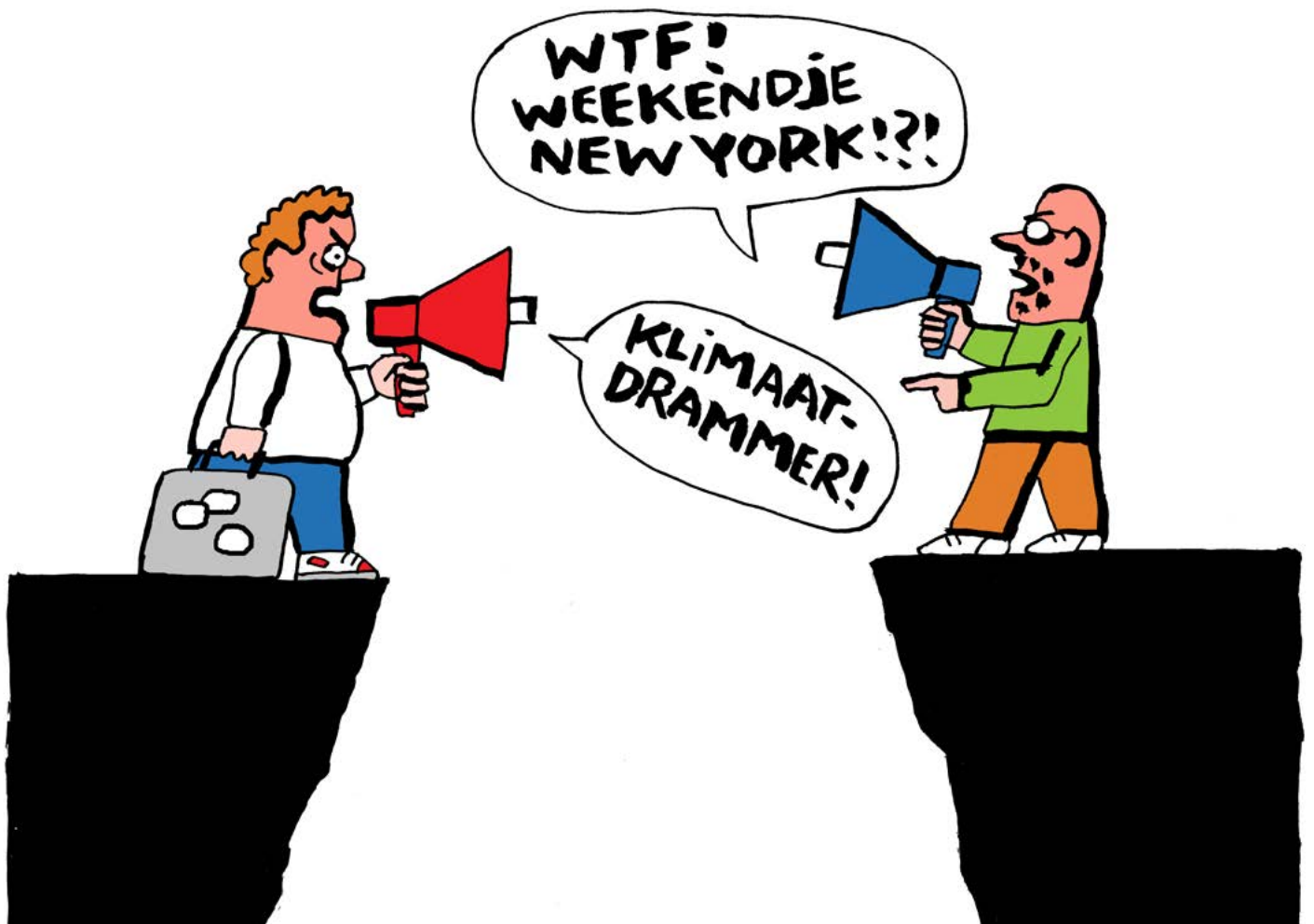
DE KLANT VERHARDT

Een aantal keer wordt de relatie met klanten genoemd. Die stellen zich veeleisender op en kunnen moeilijk doen als ze worden geconfronteerd met prijsstijgingen die nodig zijn omdat alles nu eenmaal duurder is geworden. 'Dat kan toch niet zomaar', krijgt een ondernemer dan te horen. 'Of ze zeggen dat ze het onzin vinden als je de oorlog in Oekraïne als reden noemt.'

De klant verhardt, stelt een ander vast. 'Een jarenlange relatie betekent tegenwoordig niets meer. Elkaar over en weer iets gunnen is niet meer van deze tijd.'

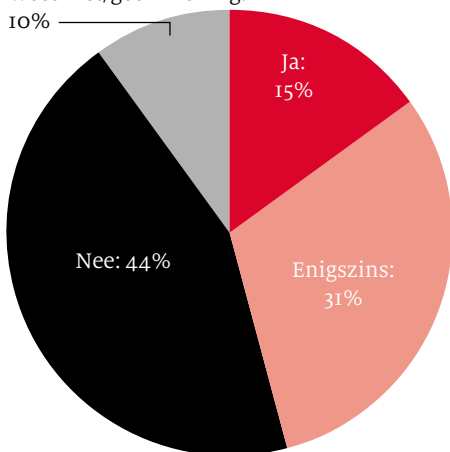
Klanten kunnen zich ook 'minachtend' opstellen tegenover medewerkers, 'met name naar degenen uit de basis van onze samenleving en nieuwe Nederlanders. Terwijl ze zelf het werk niet zouden willen doen.'

LOKALE POLITIEK

Weet niet/geen mening:
10%

Ik merk iets van de spanningen in het contact met de lokale politiek.

CONCRETE GEVOLGEN VAN SPANNINGEN IN LOKALE POLITIEK

Tragere besluitvorming

Vergunning krijgen lastiger

Afwijzing op aanvraag

Iets anders

Dit merk ik concreet van spanningen in de lokale politiek.

GEMEENTEN

Ook in het contact met de gemeente doen zich meer spanningen voor, zegt 46 procent. Dat uit zich dan vooral in tragere besluitvorming, en in mindere mate in het afwijzen van een vergunning of aanvraag. Ondernemers zijn kritisch op de lokale politiek, maar hebben er ook enigszins begrip voor.

‘Ook wethouders voelen de druk in de samenleving en worden daardoor voorzichtiger. Raadsleden worden deels onvoorspelbaar omdat zij meer openstaan voor sentimenten in de samenleving en minder op hun eigen morele kompas afgaan.’

Een ander wijst erop dat de polarisatie soms tot een ‘bizarre’ samenstelling van colleges leidt. ‘Oppositiepartijen dragen nu verantwoordelijkheid voor het beleid dat zij eerder affakkelden.’

SLECHTE GEWOONTES

Een aantal ondernemers legt de schuld ook nadrukkelijk bij ‘Den Haag’. Gemeenten moeten meer taken uitvoeren met minder Haags geld, met alle gevolgen van dien, aldus een ondernemer uit het Noorden.

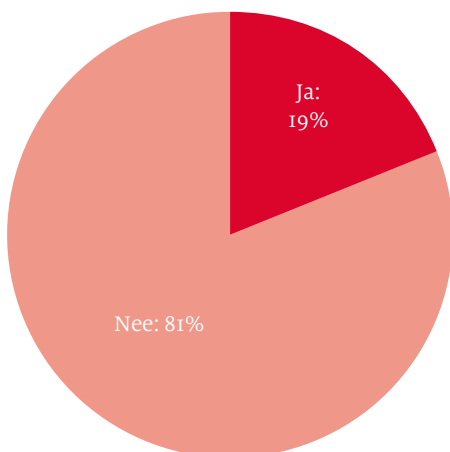
Of: ‘Het ‘goede’ voorbeeld uit politiek Den

‘AGRESSIE, HARDE WOORDEN: DAT ZIE JE LOKAAL NU OOK’

Haag wordt lokaal overgenomen. Dat wil zeggen: agressie, harde woorden, elkaar de mond snoeren, en een scherpe opstelling in plaats van een constructieve.’

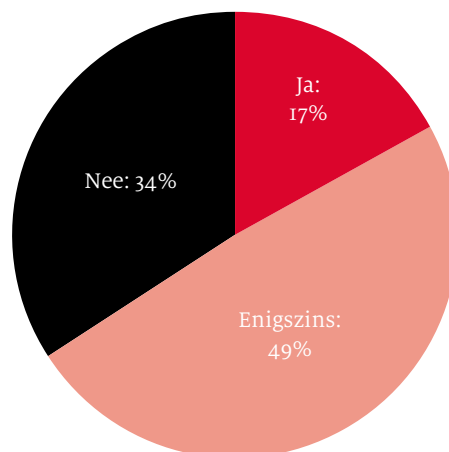
Ook wordt de ‘kloof’ tussen de Randstad en de regio genoemd. ‘De aandacht is gericht op de Randstad, en in Den Haag weten ze niet hoe het er daarbuiten aan toe gaat.’ Zo grijpt de polarisatie volgens ondernemers op verschillende niveaus om zich heen. ▣

AGRESSIE TEGEN ONDERNEMERS

Ik word zelf weleens agressief benaderd of bedreigd.

OMGANG MET ANDEREN

Ik ben voorzichtiger geworden in de omgang met anderen.